

DISPUTATIO
DE
REGALIBVS.

Quam

PRÆSIDE CHRISTO
Ex Decreto Nobiliss. & Ampliss. IC. Or-
dinis in celeberrima Rauraco-
rum Academia

Pro consequenda in Vtroq; Iure
Licentia

Ad diem VII. Maji

Publicè, horis locoq; consuetis, discutienda proponit

MICHAEL WENDLANDVS
Gryphenbergensis Pomer.



BASILEÆ,

apud IOAN. IACOBI GENATHII.

Anno MDCXIV.

Coll. diss. A
234, 6

Diss. A. 234 (6)

4.

GENEROSIS ATQ.
NOBILISSIMIS
Iuvenibus,

DN. ANDREÆ & DN. GEORGIO
à Grünthal / HAEREDITARIIS
in Cremfegg / r̄.

DN. IACOBO & DN. IOH. CHRISTO-
PHORO KHÖLNPECCIIS, fratrib. germanis,
Dominis in Niederwallsee & Salaperg /
in Hilprecht & Dstorf / r̄. Præ-
fectis im Haag / r̄.

Studiorum & exercitiorum liberalium gratiâ
nunc Argentorati commorantibus,

NEC NON

Præstantissimo Viro Iuveni

DN. CVNRADO ENGELBRECHTO,
I. V. Cand. & prædictorum Dnn. à Grünthal
& Kholnpeck Ephoro dignif-
simo,

*Dnn. Fautoribus, Promotoribus &
amicis,*

Grati animi significandi
causâ

*Hanc Regalem & Inauguralem
Disputationem*

D. D.

AUTOR.





DISPUTATIO
DE
REGALIBVS.
THESIS I.

REGALIA *a)* hodiè definirì possunt, quòd sint jura *b)* quæ Imp. *c)* vel hujus consensu aliis *d)* conservandæ Reip. causâ competant. *e)*

a) per excellentiam & antinomasiam à vocabulo Regis appellantur, quia propriè soli Regi competunt, qui in jure pro Imp. accipitur, *c. 1. §. notandum, De his qui feud. dar. poss. c. 1. §. quibus, De consuet. rect. feud.* nam & moris est, ut priùs creetur Rex Rom. ac postea Imp. inauguretur, juxta Auream Bullâ Caroli IV. Qua de causa Gunther. *lib. 8. REGIA IVRA* nominat, & Ferrar. *de F. lib. 1. t. 51.* ea *BASILICA* nominari adserit, ac Imp. Maximil. II. laudabilissimæ memorię nominat *Kaiserliche Hoheiten vnd Reservaten / in recessu Imperii Anno 1576. §. Dardurch dann.* *b)* & non res, quia sunt jura, quæ propriè solus Imp. habet, & per quæ ille solus de rebus, quæ sub his juribus continentur, disponere potest. *c)* non quòd exteri Reges illis destituantur, sed quòd Regalia Romani Reges à nemine alio acceperint, quodque iis, ut alii Reges utantur, fruantur, *Pruckin. c. 1. n. 11. de Regal.* Quæritur de Pontifice Rom. An ei etiam Regalia proprio jure competant? *Negativa mihi placet sent. quæ confirmatur ex eo, quod Christus dixit: Reges gentium dominantur, vos non sic, Matth. 20. Marc. 10. Luc. 22.* Et dicunt *Bl. & Alvar. ad c. 1. de Feud. Marchie, &c.* Pontificem Rom. *PRAVA VSVRPATIONE* sibi Regalia adscribere, idemque sensisse videtur Menoch.

conf. 298. n. 18. & seq. vol. 3. d) ut sunt Principes, Comites, Barones, Civitates & Nobiles, qui tacito vel expresse Imp. consensu Regalia tenent, & in suis regnis, provinciis atque territoriis regalibus utuntur. e) quia Regalia ita sunt imperantium propria, ut iis non tam sui, quam Reip. causâ uti debeant. Et hoc adeò verum est, ut hinc PASTORES POPULI appellentur, & hinc Impp. olim dicti bono Reip. nati, & AMPLIATORES CIVIVM, ADSERTORES LIBERTATIS PUBLICÆ, LOCUPLETATORES ORBIS TERRARVM nominati sint. De quibus & similib. epithetis videre licet Hub. Goltz. in suo thesaur. rei antiq. c. 5. Salus enim Reipub. præcipuè semper imperantium finis esse debet.

II.

Distinguuntur communiter in majora & minora.

Rosenth. c. 5. concl. 2. n. 1. Zaf. in epit. F. p. 8. n. 19. Borch. c. 1. n. 3. Vult. c. 5. n. 7. Claud. Seysell. in suo spec. Feud. ad tit. Qui feud. dar. poss. Peregrin. de jur. fisc. lib. 1. t. 1. n. 9. Ferrar. Mont. de F. lib. 5. c. 7. ver. Regalia. & lib. 2. c. 1. v. quandocunque. Pruckm. de Regal. c. 3. n. 2. Sonsbec. tr. Feud. p. 8. n. 19. Camerar. in c. 1. de prohib. feud. alien. per Frid.

III.

Majora, in quibus potissimum suprema potestas, dignitas & præ eminentia Principis relucet, a) sunt hæc: Leges condere b) & interpretari, c) Regales cōferre dignitates d) Nobilitare, e) Legitimare, f) Famæ restituere, g) erigere Vniversitates, &c.

a) quia hæc Regalia ostendunt eum, qui talia proprio jure habet, omnium supremum esse, omnemque potestatem habere. Appellantur à nonnullis etiam POTENTIORA, Moz. de F. t. de nat. F. n. 25. PERSONÆ PRINCIPIS ADHÆRENTIA, Pruckm. de Regal. c. 5. n. 98. OSSIBVS PRINCIPIS
CO-

COHÆRENTIA, *Camer. c. 1. de prohib. feud. alien. per Frid. vers. Septima conclusio. Wesenb. cons. 61. n. 31. SACRA SACRORVM, Nicol. Everh. in loc. leg. A plenit. pot. n. 9. Bl. in c. intellecto, de jure juran.*
*b) §. Sed & quod principi. 6. Inst. de jur. Nat. G. & C. l. ult. §. 1. C. de ll. Bodin. 1. de Rep. c. 10. Vult. de F. c. 5. n. 7. Localem tamen legem quilibet Dux, Marchio, Comes, &c. perpetuam dignitatem & jurisdictionem habentes in suo territorio condere possunt. Gotfr. ad d. l. fin. Vasq. 1. illust. controv. 47. c) d. l. fin. ubi dicitur leges interpretari solo dignum imperio esse oportet, l. & ideo. 11. ff. eod. Hoc si semper fuisset observatum à tēpore Justiniani, vix ulla superesset ex iis quæ hodie sunt innumeræ de ll. intellectu disputationes. Et hoc Regale sibi usurpant magno Reip. naufragio quilibet iudices. d) ut Ducatus, Marchionatus, Landgraviatus, Comitatus, Baronatus, c. 1. Quis dic. Dux, March. Comes, ubi Alvar. n. 2. Afflict. n. 1. & 2. Borch. in explic. tit. Quæ sint regal. n. 4. Rosenth. c. 5. n. 3. Etsi autem Baronum in libris Feudorum nulla expressa fiat mentio, tamen cum in tit. de Feud. March. vel Duc. in pr. non simpliciter dicitur: Si quis de Marchia vel Ducatu vel Comitatu investitus fuerit, sed addatur, **VEL ALIQUA REGALI DIGNITATE**, ideò extra dubitationis aleam est, tam suprà nominatos quàm Barones hisce verbis denotari, quia hæc verba indicant plures esse Regales dignitates, quàm quæ sunt enumeratæ. e) Ferrar. Mont. lib. 2. de F. c. 1. & 7. Rosenth. d. c. 5. concl. 2. n. 4. Nobilitas enim magna est dignitas, & varia præclaraque sunt ejus privilegia & prærogativæ, ut latissimè & reliquis accuratiùs scripsit Tiraq. de Nobilit. c. 2. Hic quæri potest, An nobiles fiant & privilegiis Nobilitatis fruantur filii, qui nati sunt ante adeptam à patre nobilitatem? Affirmativæ sent. certissimum fundamentum positum est in l. Senatoris. 5. ff. de Senat. ubi dicitur nihil interesse, an quis susceptus sit patre jam in dignitate constituto, an verò antè, f) Novell. 89. c. 1. l. quæris. 3. ff. de natal. restit. Ferrar. Mont. de F. lib. 2. c. 1. & lib. 5. c. 7. ver. Regalia. An legitimati per rescriptū Principis extantibus naturalibus & legitimis in Feudis succedant, quæritur? Affirmativa sent. eo casu sustineri posse puto, si in specie & disertis verbis ad feudi successionem legi*

timentur, *gl. in §. naturales, Si de feud. def. cont. int. dom. & agn. vas.*
& *ibidem interpp. communiter.* Idque non in feudo novo dun-
taxat, *Afflict. in d. §. naturales. n. 9. & seq.* verum etiam in feu-
do antiquo. *Borch. c. 7. p. 2. n. 54.* ubi addit, etsi hoc durum sit,
communiter tamen receptum esse. Hoc tamē ita accipiunt,
si naturalis volente patre naturali ad feudum legitimetur.
Nam si patre naturali vel inscio vel etiam mortuo filius na-
turalis per rescriptum Principis se legitimari curet, pro-
pterea tamen jus succedendi in feudo non consequitur, nisi
fortē in feudo alio quā paterno, ut maximē legitimatio
ad feuda expressē facta sit, *Pistor. 2. q. 40. n. 22.* g) *l. 1. ff. de*
quæst. l. 1. & ibi Dd. C. de sent. pass. l. 1. ff. de nat. restit. l. 1. §. de qua au-
tem. 10. ff. de postul. Exempla habentur in recessu imperii Spi-
rensi de anno 1526. §. Und wiewol.

IV.

Minora Regalia, quæ magis in reditu ac
fructu consistunt, a) sunt jura fiscalia seu fi-
sco Imp. competentia. b)

a) Quia hæc Regalia magis ad utilitatem quā Maje-
statem Imp. & Imperii spectant. b) *tot. tit. ff. de jur. fisc.* hæc
etenim jura fisco sunt deputata: de quo memorabile est,
quod Imp. Trajanus fiscum LIENEM appellat, quo crescen-
te cæteri artus contabescunt. Et licet Imp. solus proprio
jure fiscum habeat: tamen hodie deprehendimus, multos
alios ex tacita vel expressa Imp. concessione etiam jura Fisci
possidere, *vide Bocer. de Reg. c. 3. n. 7.*

V.

Et habentur à plerisque omnia, quæ re-
censentur in c. un. Quæ sint Regalia.

Borch. c. 1. Quæ sint regal. Vult. cap. 5. n. 7. Sed minùs rectè; cum
nonnulla ex iis Regalibus sint majora; sicuti in seqq. appa-
rebit. An autem in eum numerum jus venandi sit referen-
dum, controversia non levis est. Adfirmant hoc *Mandos. in*
tract. de inhibit. q. 62. n. 2. Pruckm. in tr. de Regal. §. venatio. Menoch.
tract.

conf. 203. n. 31. Heig. p. 1. q. 15. n. 45. Meurer von Jagt vnd Forstrecht fol. 118. §. Quinimò. Verùm communis Dd. sent. est in contrarium, quæ verior est, Dec. conf. 197. Tiraq. tr. de Nobilit. c. 37. n. 150. Wesenb. in parat. de acquir. rer. dom. n. 7. Dd. jus venandi & aucupandi de Regalibus esse tradentes, suam sent. ob affinitatem, quam illud cum jure piscandi habet, putant cõfirmari tex. in d. c. un. Sed quod ad hunc tex. attinet, sciendũ est in eo nullam fieri mentionem juris piscandi, nec illud inter Regalia refertur, sed tantũ redditus sive vectigal piscationũ. Vnde non exindè concluditur, jus etiam venandi Regalibus apponendum.

V I.

Primò autem in d. c. un. inter Regalia referuntur Armandiæ sive Armanniæ *a)* & viæ publicæ. *b)*

a) In hujus vocabuli significatione enucleanda adedò fluctuant Dd. animi, ut alii alias huic affingant notiones. Quidam id intelligi voluerunt de amœnis viis publicis, ut referunt *And. de Isern. & Matth. de Afflict.* Nonnulli hoc nomen interpretantur de litoribus, proindeq; (ridiculum) ab ariditate Armandias dici putant, quam sentent. *Andr. de Isern.* (qui Feudistarum Evangelista dicitur) & *Matth. de Afflict.* amplectuntur. *Ferrar. Mont. lib. 5. c. 7.* per hoc verbum intelligit præstationes, quæ terrarum Dominis ex bobus, ovib. & id genus aliis pecoribus fiunt. Sed malè. Nos Baronem, *Cujaciũ, Hortom. & Sixtin.* secuti, illud ad jus arma fabricandi vel officinas illas publicas habendi, in quibus arma fabricantur, referimus. Cui Regali adhærere videntur quibusdam *IUS GERENDI BELLVM, MILITEM CONSCRIBENDI, HABENDI DELECTVM &c. l. Lex 12. tabb. 3. ff. ad L. Jul. Majest. Br. in l. hostes. 24. ff. de capt. & postlim. revers. Choppin. de doman. Franc. lib. 3. t. 26. n. 19. Peregrin. de jur. fisc. lib. 1. t. 1. n. 15. Vult. de F. c. 5. n. 7.* Et adedò jus indicendi bellum vel ejus indicendi licentiã alicui dare ad Regalia pertinet, ut id ex Majoribus Regalibus sit. *Bodin. de Repub. lib. 1. c. 10.* adserit, nullum ferè
ma-

majus esse ex iis, quæ ad jura Majestatis pertinet. Atq; hinc est, quòd Constitutione pacis publicæ, *tit. Von Mandaten des Cammergerichts wieder Friedbrecher. & Ordinatione Cameræ p. 2. t. 9. §.* Und ob sich/it. contra eos, qui ex quacunque causa ad alterius offensionem delectum militum agunt, mandata avocatoria sub pœna Banni sine clausula justificatoria decernuntur. *Sixtin. lib. 2. c. 1. n. 21.* Similiter huic Regali adfinne est, **IUS CONCEDENDI REPRESSALIAS**, cum eæ instar belli sint, *Laudensis in tr. de repressal. n. 5. 6. 8. Wesenb. conf. 46. n. 9. & 29.* Impp. autem Romani non consueverunt concedere repressalias ob denegatam justitiam, vel aliam ob causam, etsi hoc sæpè petitum fuerit, idq; eo fine: nam in concedendis repressaliis pugna quodammodo offertur, unde bellum sequitur, & licet illud justum esse dici posset, *text. in c. dominus noster. 23. q. 2.* tamen quantumvis justum sit, infinita secum trahit incommoda & latrociniis atq; publicis scandalis viam aperit, quibus summus Princeps ansam præbere non debet, *tex. in l. nam salutem. 3. ff. de offic. pref. vig. & in §. 1. de pac. ten. & jur. fidel. & in c. 1. de prohib. feud. alien. per Frid. Geil. de pignor. c. 2. n. 3.* b) quæ aliàs **VIÆ BASILICÆ** sive **REGIÆ** vel **PRÆTORIÆ** vel **CONSVLARES**, Kaiserliche freye Heer oder Reichsstrassen. Item Offenstrassen vel Landstrassen appellantur, quas à latronibus, plagiariis & prædonibus securas & purgatas teneri convenit, *l. 2. §. viarum 22. ff. Ne quid in loc. publ. l. 1. §. summa cū utilitate. 2. ff. De his qui effud. l. 3. & l. congruit. 13. ff. de offic. presid. l. 2. §. 4. & 9. C. de offic. pref. prat. Afric.* Idq; omnium maximè procedit, si à peregrinantibus aliquam pensitationem & tributum accipiant, prout communiter pro salvo conductu fieri consuevit, *Bl. in c. 1. §. conventiculas. n. 7. de pac. ten. & jur. fid. & in c. 1. in ver. Marchio. n. 5. De his qui feud. dar. poss.* Nonnulli vias publicas ad majora Regalia referunt, quòd scilicet Imp. jus est cogendi cives Romanos, magistratus maximè provinciæ & territorii cujusque, ut vias publicas & muniant & tutas reddant, *per tex. l. absit. 4. ubi Cuiac. C. de privil. August. lib. 11.* A multis vexata est quæstio, Ad quæ pertineat cognitio & executio criminis, veluti homicidii, quod in via commissum est publica? Nonnulli in hac sunt opinio.

opinio.

opinionem, cognitionem penes illum esse, qui jus regale in eadem via publica habet, *Borch. lib. 2. F. ad t. Quæ sint regal. n. 25. Sneider. ad §. ult. n. 8. Inst. de I. N. G. & C. & in tr. de F. p. 2. n. 102. & 103. Zang. de except. p. 2. c. 1. n. 9.* Contraria tamen sententia videtur verior esse, *Pet. Jac. Aurel. in aurea pract. libell. Rub. 12. n. 68. & seq. Alciat. ad l. paries. 157. ff. de V. S. Capol. tr. de servit. rust. prad. c. 3. n. 32. Guid. Pap. decis. 577. Boc. de reg. c. 2. n. 145.* qui scribunt, quod cognitio & coercitio criminis publica in via commisi ad eum spectet Magistratum, qui circumquaque territorium & in eo jurisdictionem habet, quorum sent. procedit, si per jurisdictionem merum quoque imperium intelligant. Confirmat hanc sent. quod Magistratus cujusque loci terrendi, id est, submovendi jus & potestatem habet, *l. pupillus. 239. §. territorium. ff. de V. S.* Et quia territorii cujusque Magistratus jurisdictionem habet in prædiis viæ publicæ vicinis & confinibus, certè eandem quoque jurisdictionem in ipsis viis publicis habere existimandus est, tum quia si via publica fluminis imperu vel ruinâ amissa sit, vicinus proximus de fundo suo viam præstare tenetur, *l. si loci. 14. §. ult. ff. Quemadm. serv. amitt.* Sed si quis in confinio occisus reperitur, cujus est de delicto cognoscere? Variant hîc *Dd. Bl. ad l. arbor. 19. ff. comm. divid. & ad eund. tit. Zas. in parat. circa fin. vers. nota maleficium.* ad utrumque Magistratum criminis illius cognitionem spectare sentiunt. Alii volunt, ad illius Magistratus jurisdictionem homicidium illud spectare, in cujus territorio interfecti caput positum reperitur, *arg. l. cum in diversis. 44. ff. de relig. & sumt. fun. Borch. in c. un. Quæ sint regal. n. 26. Sneider. ad §. ult. n. 8. de I. N. G. & C. cum caput nobilior & principalior pars hominis intelligatur, ut est *tex. in l. fin. ff. de relig. & sumt. fun.* Alii autumant ibi delictum esse commissum, ubi homicida stetit: & ejus esse cognitionem, in cujus territorio crimen commissum, *l. 1. C. ubi de crim. agi oport. & Nov. 134. c. 5.* Sed quæ sententia juri convenientior?*

Elige cui dicas, tu mihi sola places.

VII.

Inter Regalia deinceps referuntur flumi-

B

na publica navigabilia, a) portus, b) & ripa-
tica, c) usu tamen eorum manente publi-
co, d) navigatione, puta, piscatione & si quæ
similia his reperiantur.

a) *Dd. in c. 1. Quæ sint Regal.* sicuti enim viarum publicarum,
ita fluminum etiã publicorũ cura ad Imp. spectat. Non in-
convenienter hîc quæritur: An sine Principis licentia alicui
licitum extruere publico in flumine molendinum? Qui-
dam hoc adfirmant, *arg. l. nemo. 4. & seq. ff. de rer. divis. & l. flumi-
num. 24. ff. de damn. infect.* Negativa autẽ sentent. veritati pro-
pior est, *l. 1. §. non autem. 12. §. ait prætor. 14. §. deinde. 19. & §. jube-
tur. 21. ff. de flumin.* ubi I C. Ulp. clarissimè ostẽdit, nihil à quo-
quam fieri posse in flumine publico, quo vel navigatio vel
statio vel fluminis cursus aut usus difficilior redditur. Cùm
ergo extra dubium sit, quòd per molendinorum extructio-
nem navigatio vel statio in fluminibus impediatur, certè
non debet in alicujus arbitrio esse absque Principis conces-
sione extruere molam in publico flumine. Hanc nostram
sent. confirmat *l. quo minùs. 2. ff. de flumin.* ubi Pompon. dicit,
ex flumine navigabili, aut eo, ex quo aliud fit navigabile, ut
aqua ducetur non permitti. Huic senten. etiam robur addit
tex. in *l. un. in pr. §. ait prætor. 3. & §. sed et si. ff. Ne quid in flum. publ.*
Ulteriùs hîc quæritur: An factò naufragio bona quæ erant
in navi cadant in cõmissum, & ad Dominum fluminis per-
tineant? Negativæ sent. subscribimus, *arg. Auth. navigia. C. de
furt.* ubi omnes consuetudines in contrarium tam præsen-
tes quàm futuræ tolluntur, adeò ut transgressores incidant
in pœnam d. Constit. Et ejusmodi consuetudines juri na-
turali & æquitati repugnant, cùm iniquissimum & absur-
dissimum sit, ex re omnino calamitosa & luctuosa emolu-
mentum capere: & quem nostris opibus sublevare debe-
bamus, ei reliquias quas ad littus vel ripam ejectas bonâ fi-
de restitui oportebat, diripere, *l. ne quid ex naufragiis. 7. ff. de in-
cend. ruin. naufr. l. 1. C. de naufrag lib. 11.* afflicto quæ afflictionem
addere, *l. Divus. 14. ff. de offic. præsid. & l. tam dementis. 28. C. de Epi-
scop.*

scop. aud. ideoque barbarum illud esse dicit Bodin. *de Rep. lib.*
1. c. 10. additque, si in ea re non vero errore, sed scientiâ peccetur,
 scelus esse, quod erroris specie prætenditur. His adstipulatur
 Ordin. seu Constit. criminalis Caroli V. *c. 219.* ubi hujusmodi
 consuetudines tanquam corruptelæ & irrationabiles annullantur,
 cassantur & in perpetuum tolluntur, quam omnino vide, quia
 plures casus cõtinet, quibus consuetudines quorundam locorum
 Germaniæ ipso jure reprobantur, & canonem latæ sent. habent. In
 Camera Imperiali contra hujusmodi consuetudines à præcepto
 inchoari potest, & mandata SINE CLAVSVLA decernuntur, *Geil. 1. obs. 18. n. 6.*
 Si autem sint navigia, quæ piraticam exercent pravitatem aut
 Christiano nomini inimica, tum bona cadunt in commissum, & ad
 Dominum loci pertinent. b) Portus locus est conclusus, quo
 importantur merces, & inde exportantur. Item statio conclusa atque
 munita, quod naves ibi tutò stare possint, *l. portus. 59. ff. de V. S. Capoll. de servit. præd. rust. c. 28. Rosenth. c. 5. concl. 31. n. 1.* Et quamvis portus
 publici sint, & proprietas ejus populi, ubi sunt portus; Imp. tamen
 non minùs circa portus, quàm circa flumina disponere potest, & ob
 id portus inter Regalia referuntur. c) Ripa ea esse putatur, quæ
 plenissimum flumen continet. *l. flumina. 3. ff. de flum.* Per RIPATICA
 Dd. intelligunt provenus & commoda, quæ tanquam vectigal quoddam
 riparum occasione percipiuntur. *And. de Isern. Præpos. Matth. de Afflict. Alvar. Bl. Cuiac. Hottom. Borch. & alii in c. 1. Quæ sint Regal.* d) unde
 cuilibet licet iis uti, modò sine injuria alterius id fiat, *l. riparum. 5. ff. de rer. divis. §. flumina. 2. & §. riparum. 4. Inst. eod. d. l. 1. ff. de flum. l. 1. ff. ut in flum. publ. navig. lic.* ideoque non minus quàm
 in via publica tria consideranda sunt in flumine publico, Proprietas,
 Jurisdictio & Usus, *Steph. Forcat. dial. 14. n. 5. Heig. q. 40. n. 123.* Inter ea
 proprietas & jurisdictio est quidem ejus, qui Regalia habet, usus
 verò communis manet, adeò quòd jus piscandi competit omnibus
 in eis, *l. 2. ff. ne quid in flum. publ. & d. §. flumina.* Proinde
 adversus eos, qui obstant, quò minùs in fluminib. publicis hic
 usus liber sit, interdictum competit, *d. l. 1. §. deterior. 15. ff. de flumin. l. 1. ff. ne quid in flum. publ.*

IIX.

Maximè quoque inter Regalia relucet
vectigalia, *a)* quæ vulgò telonia *b)* dicuntur.

a) quæ interdum minoribus annumerantur Regalibus, interdum majoribus. Minoribus, quando ad Imp. fiscum pertinent, *l. 1. ff. de loc. publ. fru. l. inter publica 17. ff. de V. S. l. 1. §. 1. ff. de publican. & vectig.* Majoribus seu Majestatis Regalibus annumerantur, quo ad potestatem tribuendi Principi, Comiti, Baroni, Nobili aut Reip. alicui jus exigendi vectigal. Hanc enim potestatem solus Imp. concedere potest, non alius quisquam, *l. vectigalia. 10. ff. de publican. & vectig.* imò qui autoritate propriâ nova vectigalia instituere deprehenduntur, pœnâ ambitus puniuntur, *l. un. §. item is. 4. ff. ad l. Iul. de ambit.* Et sanè de Regalibus supremi Principis ea esse, & à Frid. I. in *c. un. Quæ sint Regal.* expressè inter ea referri eò minùs mirum videbitur, quòd etiam antea jure civili Imp. horum jus competierit, & in iis constituendis consensus ejus necessarius fuerit, *d. l. vectigalia. l. 1. 2. & 3. C. nov. vectig. instit. c. innovamus, de censib. & c. super quibusdam. §. praterea, de V. S. idemque in Comitibus anno 1576. Ratisbonæ ab Imp. Maximil. II. gloriosissimæ memoriæ & Imperii Ordinibus habitis cautum est Cõstitutione Imperii, §. Weiter seind / r. c. §. Dardurch dann / r. c. & §. Derhalben damit / r. c. ubi expressè ad reservata Imp. Regalia referuntur, & simul vetatur, neminem ex Imperii Ordinibus privatâ autoritate vectigalia instituere aut vetera augere debere. Nâ quatenus vectigalia antiqua augentur, eatenus nova sunt & pari passu cum novis ambulant, *Salic. ad d. l. 2. C. nov. vectig. instit. Rot. à Valle cõf. 42. n. 12. vol. 3.* Magistratus tamen privata autoritate ex vi jurisdictionis pro usu Reip. in civitatibus pro frumento, cerevisia aut aliis mercibus instituere potest tributa, quæ propriè ACTESIÆ five ASSISIÆ, Germ. Zise / Assise oder Accise vocantur, vide *Gæd. conf. 2. n. 9. Mindan. c. 42. n. 3.* Sed hîc non ineleganter quæri potest, An Princeps vel Comes teloniû de loco consueto in alium transferre possit? In præjudicium solven-*

tium



tium vectigal id licitè fieri posse nego, *arg. l. si cui. 9. ver. verum. ff. de servit. ubi ille, cujus fundo servitus ita debetur, per vicinum alterius prædium eò jubetur ire, quò primùm viam direxisset, nec amplius illi mutandæ ejus viæ potestas conceditur.* II. Quia in vectigalibus pristina consuetudo spectari jubetur, *l. si publicanus. 4. ff. de public. & vectigalibus.* III. Quia prohibentur vectigalia reformari, *l. vectigalia. 10. ff. de public. & vectig.* IV. Quia translatio illa vectigalis, quæ in mercatorum aliorumque transeuntium fit præjudicium, difficiliora reddit commercia, cariores etiam ipsas merces facit, & perniciosos in populo tumultus parit, Verursacht/ daß die gemeine Gewerb/ Commerzien/ Victualien/ vnd alle Handthierung zu noch höherm Aufschlag/ Werth vnd Thewrung mercklich getrieben werden/ auch leichtlich vrsach zur Ungedult vnd schädlicher Empörung gebe. Unde meritò hæc translatio prohibita censetur. Videatur §. Dardurch dann nicht allein/ & §. seq. in recessu imperii Ratisbonensi Anno 1576. *Boc. de Regal. c. 2. n. 195. vide etiam Pet. Frid. Mind. lib. 2. de mand. Utrū verò quod tanquam vectigal solvitur in pecunia consistat, an verò ex ipsis rebus sive speciebus præstari debeat, scitè hîc quæritur? Prius juri & æquitati naturali & publicæ utilitati cōueniens arbitramur, per l. universi. 5. C. de vectig. & commiss. ubi dicitur, quòd pro rebus præstari debeat, aliud igitur quàm res solvitur, cujusmodi est pecunia, vide Henning. Gæd. cons. 7. n. 9. & 17. & cons. 8. n. 4. b) à Græco nomine τέλιον, quod inter cætera significat vectigal, unde τέλιονες sive τελωνοι appellantur, qui vectigal exigunt. Aliàs appellantur GABELLÆ, DATIÆ, GVIDAGIA, PASSAGIA, vide Pet. Frid. lib. 2. c. 42. n. 3.*

IX.

A' solutione tamen vectigalium immunitatem habent, Illustres, Generosi, Nobiles, Ambassatores, Legati Principum, Cameræ & Parlamentorum Adfessores, Con-

filiarii, a) Professores, Studiosi, b) Personæ Ec-
clesiasticæ, c) & similes.

a) *per tex. in l. omnium. 6. C. de vectig. ubi personæ tantum privata vectigalium oneri subjiciuntur, l. à legatis. 8. C. d. t. ita quoque statutum esse in Ordnung des Regiments Augustæ Anno 1500. fol. 41. item WORMATIÆ Anno 1521. fol. 116. testatur Pet. Frid. lib. 2. de mand. c. 42. n. 6.* b) hi enim pro libris aliisq; rebus propriis, quas studiorum causâ habent, nullum tenentur solvere vectigal, ut docent *Accurs. Br. Bl. Salic. Alber. de Ros. Cyn. & Dd. communiter in Auth. Habita. C. Ne fil. pro pat. adde etiam l. universi. 5. C. de vectig. & commiss. Hodie plerumq; per avaritiam & audaciam publicanorum eò deventum est, ut hoc privilegium, non, ut debet, fervetur, de quo conqueritur Horat. Luc. privileg. schol. 59. ubi simul ostendit, etiam si consuetudine inductum sit, ut solvatur tam pro personis quàm pro rebus, licet non venalibus: tamen hæc consuetudo, ut quæ ipsa est Constitutione Imperiali damnata, non subsistit contra scholares, & proinde non tenentur ad vectigalia solvenda, in quibus consuetudo attendi debet, l. si publicanus. 4. §. ult. ff. de public. & vectig. Quod si publicanus illicitè exegerit à Studiofo, injuriam ei facit, ergo punietur in quadruplum & infamiâ ex Constit. Frid. Imp. licet aliàs regulariter teneatur intra annum in duplum, post annum in simplum, l. 1. ff. de public. Studiosus autem illicitè aliena pro suis vendicans, vectigal defraudare censetur, & res publicationi subjacent, l. 1. ubi Br. C. de navib. non excus. l. fin. C. de annon. & tribut. Sed an omnia etiam illa, quæ sunt Studiosi, in commissum cadant, non absque ratione dubitatur? Innuere hoc videtur tex. in l. cotem. 11. §. dominus. 2. ff. de publican. Verùm equius & justius est, ut illicita tantum vendicentur, Bl. in l. cum proponas. 3. C. de naut. fœn. Horat. Luc. privil. 54. in fin. Gilken. in d. Auth. Habita. n. 44. & seqq. c) l. presbyteros. 5. C. de Episc. & Cler. c. quanquam. de censib. in 6. Clem. idq; tradunt Dd. communiter in Auth. Item nulla communitas, C. de Episc. & Cler. Rol. à Vall. cons. 61. n. 1. lib. 4. ubi ait, sic concludere Cyn. & Bl. in l. omnis. 2. C. de Episc. & Cler. per l. placet. 5. C. de SS. Eccl. Bertachin. de Gabell. p. 6. q. 7.*

X, Re-

X.

Regalibus adjiciuntur jus cudendæ monetæ, a) mulctarum pœnarumque compendia. b)

a) Dicitur moneta à monendo, quòd moneat, cujus auctoritatis & æstimationis propriè sit, & ne quid fraudis in ære, signo vel pondere fiat, *Coras. lib. 3. miscell. c. 13. n. 3.* ubi addit doctissimos etiam Grammaticos hoc docere. Jus autem cudendæ monetæ propter rei præstantiam & excellentiam summamque utilitatem in Rep. & pœnæ, quæ in adulteros monetæ constituta est, gravitatem, à multis potiùs ad Regalia Majestatis quàm minora refertur, quia hoc jus cudendæ publicæ monetæ soli Imp. competit, *l. si quis nummos. 2. C. de fals. mon.* Cùm verò grave crimen committere dicatur, qui falsam monetam fabricat, quæritur, quâ pœnâ adficiendus sit? Olim L. Corneliâ de falsis puniebatur, *l. qui falsam. 19. ff. ad l. Corn. de fals.* Hodie verò pœna ex Impp. Constitutionibus exasperatâ flammæ exustionibus mancipatur, *l. 2. C. de fals. mon.* Carolus V. in der Peinlichen Halsgerichtsordnung art. III. Nec distinguendû cum Covar. in tract. de vet. num. collat. c. 8. n. 3. inter monetam auream & argenteam, ut in solis iis, qui falsam auream monetam cudunt, ignis pœna locum habeat, *Sixtin. de Regal. lib. 2. c. 7.* Tondens autem monetam, eamque radens vel tingens, si liber est, bestiis subicitur; si servus, ultimo adficitur supplicio, *l. quicumque. 8. ff. ad l. Corn. de fals.* Ulteriùs quæritur, An credita aureorum summa certa, aurei reddendi sint, vel creditis thaleris certo numero, solutio in thaleris fieri debeat, an verò etiam alterius generis, puta, minutam reddere pecuniam jure possit debitor? Posterius placet Cuiac. *ad l. quæ extrinsecus. 65. ff. de V. O.* Donell. in *l. 3. n. 10. ff. de reb. cred. & alius.* Verùm prius juri & æquitati congruum esse opinor. Naturalis namque conditio mutui hæc est, ut id quod mutuo datum est, in eodem genere & qualitate eadem reddatur, §. & quoniam. in pr. *Instit. Quibus mod. re contrah. oblig. l. mutuum damus. 2. ibi: sed idem genus. cum l. seq.*

*l. seq. ff. de reb. cred. Nov. 4. c. 3. vide etiam recess. Imperii de Anno 1559. p. 231. §. Die jetzt gemelten/ver. Aber wans hievor. Tertiò quæritur, Utrum mutatione monetæ factâ, contractus an solutionis tempus attendi in solutione facienda debeat? Nonnulli sunt, qui de valore monetæ tempus solutionis non autem contractus spectandum esse existimant, *loh. Fab. in Auth. hoc nisi. C. de solut. Rom. cons. 123. Molin. de Vsur. n. 749. Sed verior imò verissima est sent. contraria eorum, qui tempus contractus spectandum esse censent, eaq; confirmatur tex. in c. cum canonicis, de censib. Myns. cent. 4. obs. 1. ubi etiam in c. aliam causam, de censib. adducit. Geil. 2. obs. 9. n. 3. & obs. 73. n. 3. ubi addit l. uxorem. 41. §. testamento. ff. de leg. 3. quem ibidem ait notabilem esse. Et quòd valor monetæ inspiciendus sit à tempore contractus seu obligationis, & non à tempore solutionis, post multâ disputationem decisum fuit in Camera in causa Episcopi Basil. contra Schaumburg/ teste Myns. d. loc. b) c. un. Quæ sint reg. l. mulctarum. 5. & l. seq. §. quod si. 4. C. de mod. mulct. l. quicumque. 8. §. universi. 3. C. de hæret.**

XI.

Ad hanc classẽ etiam referuntur bona vacantia, a) quæ etiam caduca appellatur. b)

a) *l. 1. §. Divus. 2. & l. eum qui. 41. ff. de jur. fisc. l. 1. l. vacantia. 4. & seq. C. de bon. vac.* Eorum verò bona pro vacantibus habenda sunt, qui sine hærede moriuntur, *d. l. 1. C. de bon. vac. l. pen. C. de prepos. sac. cub.* Tenendum autẽ est in universum de vacantibus bonis, ut ea pro vacantibus habeantur, priùs discussione & inquisitione opus esse, ita quidem, ut proclamatio de hac re fiat, & proclamata publicè affigantur, eaque ratione publicè denunciatur, ut si qui defuncti hæreditatem sibi deberi putent, se sistant, quâ discussione & inquisitione præmissâ, si nemo compareat, bona vacantia esse censebantur, ut tradunt *Br. & Paul. de Cast. in l. sancimus. 7. §. cum autem. 1. C. ad SC. Trebell. Boss. de bon. vacant. n. 4. & 12. eoque facit l. si eo tempore. 6. C. de remis. pign. & rescriptum Impp. l. ult. C. de bon. vac. Sixtin. lib. 2. c. 9. n. 30.* Sed dubiæ quæstionis est, An etiam cognati & agnati ultra decimum gradum constituti in agnatorum

torum

torum & cognatorum successione fiscum excludant? Affir-
 mantibus patrociniū nostrum pollicemur, *tex. in §. cateo-
 rum. 3. Instit. de legit. agn. succ. §. ult. Inst. de servil. cogn. l. un. C. Vnde
 vir & uxor. Nov. 118. c. 3. §. si verò. Eguin. Baro ad d. §. ult. Wesenb. ad
 §. ult. n. 4. Inst. de success. cogn. Don. lib. 3. comment. c. 4. Dissentit Ias.
 in l. fin. n. 3. Vnde legit. Dec. ibid. n. 6. Ant. Peregr. lib. 4. de jur. fisc. tit.
 3. n. 3. & alii Dd. Versatur in quæstione illud, An fiscus cū
 in bona vacantia succedit, inventarium conficere teneatur,
 & eo non cōfecto ultra vires hæreditatis conveniatur? Ne-
 gant multi Dd. quos à veritatis tramite nihil aberrare cen-
 semus. Inventarii enim confectio pro hæredibus est inven-
 ta, qui ultra vires hæreditatis creditoribus hæreditariis te-
 nentur, *l. ult. C. de jur. delib. Nov. 1. c. 2.* Fiscus autem neque hæ-
 res est, sed loco tantūm hæredis, *l. inter eos. 51. §. ult. ff. de fide-
 iuss. neque ultra vires hæreditatis tenetur, l. 1. §. an bona. & ibi
 Br. l. non possunt. 11. ff. de jur. fisc. Alex. & alii Dd. ad rub. ff. de acqui-
 ren. vel amitt. hered. Peregrin. de jure fisci. tit. 3. n. 25. Farin. de delict.
 & pæn. lib. 1. t. 3. q. 52. n. 183.* Cæterū solet & hoc controver-
 ti, An fiscus succedens in bona vacantia, legata & fideicom-
 missa præstare iis, quibus relicta sunt in testamento defun-
 cti teneatur? Ad adfirmantium partes non invitatus transeo,
*l. quidā testamento. 96. §. 1. ff. de leg. 1. l. cū fisco. 9. ff. ad SC. Sillan. l. re-
 cusare. 6. §. si fisco. 3. ff. ad SC. Trebell. l. dicitur. 14. ff. de jur. fisci. l. un. §.
 ult. C. de cad. toll. ubi gl. in ver. peperimus, rationem adfert, quia
 scilicet bona ad fiscū transeunt cum suo onere, adducit l. in
 factō. §. 1. ff. de condit. & dem. Bl. in l. eam quam. 14. n. 5. C. de fideicom.
 Salyc. ad d. l. un. §. pen. n. 39. C. de cad. toll. b) nec mirum, cū
 bona caduca generaliter & in nostro jure vocentur omnia
 ea, quæ ex aliqua causa in fiscum cadunt, *l. 3. ff. de his quæ in te-
 stam. del. l. si quis officium. 38. l. dote. 61. l. cum fisco. 9. de SC. Sillan. &
 l. 2. ff. si quis aliq. testat. prohib.***

XII.

Porrò Regalibus fisci apponuntur bona
 quæ indignis auferuntur: a) Item contra-

C

hentium incestas nuptias, b) & condemnatorum & proscriptorum. c)

a) *d. c. quæ sint Regal. tot. tit. de his quib. ut indign. hered. auf. l. 1. & l. edicto. 13. ff. de jur. fisc. l. Papinianus. 8. §. meminisse. 14. ff. de inoffic. testam.* Sunt autem ejusmodi, ut acquirantur quidem iis, quibus relicta sunt, sed acquisita auferantur & eripiantur, ideoque **EREPTITIA** ab Ulp. *in fragm. tit. 17.* appellantur. Adeò verò certum est, fisco deberi bona, quæ ut indignis auferuntur, ut is non tantùm ipsam rem, sed etiam omnes fructus perceptos auferat, *l. heredem. 17. & l. seq. ff. de his quæ ut indign. l. 1. C. eod. l. cum quidam. 17. §. in tacito. 2. ff. de usur. nec indigni de Legatis Falcidiam aut Trebellanicam deducant, l. Marcellus. 3. §. fin. l. recusare. 6. §. si fisco. 3. ff. ad SC. Trebell. l. beneficio. 59. ff. ad l. Falcid. & ne legitimam quidem detrahant, d. l. Papinianus.* Causas ex quibus bona alicui auferuntur & fisco incorporantur, vide apud Sixtin. *lib. 2. c. 10. n. 13. & seqq.* Etsi autem bona, quæ indignis auferuntur, regulariter fisco vindicentur, quibusdam tamen casibus ea non fisco sed aliis conceduntur, *d. c. 1. Quæ sint Reg. & l. un. §. Quæ autem. 13. C. de cad. toll.* Si enim testamentarius tutor se à tutela excusaverit, privatur legato sibi relicto, ut indignus, ipsum tamen legatum ad fiscum non transfertur, sed ipsi pupillo relinquitur, *ut ait IC. in l. post legatū. 5. §. amittere. 2. ff. de his quæ ut indign. l. si legatarius. 25. C. de legat. l. tutor petitus. 28. §. 1. l. Neseñnius Apollinaris. 32. & l. seq. ff. de excus. tut.* Alias exceptiones vide apud Sixtin. *d. lo. n. 104. & seqq.* Relictum incapacibus pro non scripto habetur, *l. 1. C. de hered. instit.* proindeque ad fiscum non pertinent, *l. si in metallum. 3. ff. de his quæ pro non script. hab.* sed pertinet vel ad substitutum, *l. 1. ff. de his quæ pro non script. hab.* vel ad cohæredes scriptos, *l. un. §. in primo. 3. C. de cad. toll.* vel his deficientibus ad proximos hæredes agnatos & cognatos, *l. in plurimum. 70. ff. de acquir. vel amitt. hered. l. 1. ff. Si tab. testam. null. ext.* b) *d. c. 1. quæ sint Regal. l. si quis. 6. juncta Auth. incestas. C. de incest. nupt. Nov. 12. c. 1. & 2.* Incestæ nuptiæ esse censentur, quæ ob sanguinis conjunctionem vel adfinitatem prohibentur, *l. fin. ff. de rit. nupt. l. si quis viduam. 5. ff. de quest. c. lex illa. 36. q. 1.* An verò

verò liberis ex hujusmodi matrimonio natis ex parentum
bonis alimenta denegari possint, controversitur? Etsi jure
civili expeditum sit, spuriiis nihil donari vel testamento re-
linqui, ne alimenta quidē posse, *Auth. ex complexu. C. de incest.
nupt. Bl. ibid. in pr. & communiter Dd. tex. in c. ult. Auth. Quibus mod.
nat. effic. legit. tex. in l. 1. juncta Auth. licet. C. de nat. lib.* adeò ut etiā
statutum in contrarium factum non valeat, eò quòd forni-
candi & sic turpitudini occasionem præstaret, *tex. notab. in l.
illud convenire. 5. ff. de pact. dotal.* nam lex non debet esse turpi-
tudinis occasio, sed sancta & honesta, & prohibens contra-
ria, *c. erit lex. dist. 4. l. justitia. 10. §. 1. ff. de just. & jur. l. 2. ff. de ll.* tamē
ex æquitate juris Canonici, quæ juris rigorem hac in parte
mitigavit, illos alimentis minimè defraudandos censeo,
*tex. sing. in c. cum haberet, de eo qui dux. in matrimon. quam poll. per
adult. maximè si aliunde non habeant, unde vivant: nam li-
cet spurii sint, filii tamen sunt, quia natura communis, Bl.
conf. 456. n. 10. vol. 5. ubi dicit, jus civile in tantum amasse casti-
tatem, ut destruxerit paternam pietatem. Idem conf. 457. n. 9.
inquit, quòd sicuti patri non licet occidere filium spurium,
ita nec alimenta ei denegare, quia ea denegans necare vi-
detur, l. necare. 4. ff. de agnos. & alien. lib. c) d. c. un. quæ sint reg.*
Quibus autem & ad quem usq; gradum proscriptorum &
damnatorum bona servantur, deciditur in *Nov. 134. c. ult.* In
qua cum transversales non contineantur, perperam illo-
rum facit mentionem Irnerius in *Auth. bona damnatorum. C. de
bon. prosript. seu damn.*

XIII.

Item in societatem Regalium admitti-
mus præstationes Angariarum, paranga-
riarum, plaustrorum & navium ad felicissi-
mam expeditionem regalis numinis.

d. c. quæ sint reg. Quid verò ANGARIÆ & PARANGARIÆ
sint, mirum in modum discrepāt interpp. Sunt autem AN-
GARIÆ & PARANGARIÆ (quorum vocabulorum origo
Persis adscribitur) onus, quod ob negotiū aliquod, cui ce-

leriter necessitate ita exigente providendum est, imponi-
 tur. Ita hoc onus exigitur in transvectione armorum & a-
 liarum rerum. Nonnulli interpretantur *POSTAS*. Germa-
 nis est, *Frönen/ Frondienst/ Scharwerck/ Herrendienst/ &c.* Et
 licet Angariæ & Parangarię dominis debeantur: subditi ta-
 men nullo modo ultra solitum gravari possunt, *Rosenth. c. 5.*
concl. 71. ubi dicit notandum esse, quòd subditi non sint co-
 gendi extra territorium aut locum consuetum, & habita-
 tionis domini operas edere, ut si soliti erant à suis habita-
 tionibus ad unam aliquam arcem aut castrum operas præ-
 stare, longiùs evocari non debent, *l. operæ. 21. ff. de oper. libert.*
Ferrar. Mont. lib. 6. f. c. 3. §. Ordinaria servitia. Et sic Camera Im-
 perialis in causa *der vier Dörffer in Hatgaw* contra *Hanaw/*
8. Mart. Anno 1553. pronunciavit, quòd ad arcem in *Hatgaw*
 & aulam domini Comitis ulteriùs non debeant evocari.
 Plura Camerae Imperialis præjudicia vide apud *Rosenth.*
d. c. 5. concl. 71. n. 5. Indefinita autem servitia secundùm con-
 suetudinem & morem regionis & subditorum facultatem
 sunt exigenda & præstanda, tum etiam iudicis officio vel
 boni viri arbitrio modificanda & definienda, *Dd. in l. si sic le-*
gatum. 75. §. 1. ff. de leg. 1. Alex. in l. locus. 26. ff. de acquir. poss. Bl. in c.
fin. de prohib. feud. alien. per Frid. Spec. in tit. de censib. De infinitis
 servitiis, *Bonvngemessenem Frondiensten/* in Camera disputa-
 tum in causa *Pfullendorff* contra *Zollern/ Gilm. in decis. seu*
 ¶ *præjud. Cam. in ver. Subditus.* Quæritur hîc, Quo modo & qui-
 bus remediis adflctis & misellis hominibus adversus do-
 minorum sævitiam succurri possit? Et primùm quidem ju-
 ris præsumtionem pro se habent, quòd videlicet in debita
 servitia præsumuntur à subditis per metum extorta, *Boër. de*
cis. 132. n. 4. Col. de process. exec. p. 1. c. 9. n. 58. & Bl. in c. Qual. vas. jur.
deb. dicit, quòd nova jura à subditis extorta præsumuntur
 impressiva. Atque habent subditi ordinaria juris remedia,
 quibus contra dominum uti possunt, & inter hæc est inter-
 dictum *UTI POSSIDETIS*, quo rectè utuntur si in posses-
 sione vel quasi à domino molestantur, *Bl. in l. 1. C. commun. de*
manum. Br. & Alex. in l. 1. §. 1. ff. uti possid. Potest etiam is qui in-
 debitis servitiis à domino gravatur, superioris auxilium &

offi-

officium implorare, ut domino sub gravi pœna mandetur, ne plus solito eos graver, & tali casu solent quandoque MANDATA SINE CLAUSULA in Camera decerni, *Geil. 1. obs. 17. n. 1.* Et domini non debent habere infatigabilem voluntatem in operis rusticorum exigendis, sed mediocribus contenti esse debent, *facit l. libertos. 6. C. de obseq. patr. prest.* ubi libertus ad obsequium, non ad operas non impositas tenetur, & notat *Bened. in c. Raynutius. §. condidit. de testam.* Pharaonem ob injustam operarū exactionem necatum esse, quod domini terrarum expendat, & hos versiculos perpendant:

Qui nimis emungit, solet extorquere cruorem,

Et moderata facit correctio deteriolem.

Sed moderata satis correctio gignit amorem.

Imò aded odiosum & omni jure prohibitum est subditos ultra modum angariis & parangariis aliisque operis gravari, ut ob hujusmodi adspexitatem & sævitiam subditi ab imperio & potestate, quam domini in eos habent, eximi possint, *Bald. in l. si dominus. 2. §. dominorum. ff. De his qui sunt sui vel alien. Roman. consil. 37. incip. Viso puncto. n. 1. Guid. Papa decis. 62. Sixtin. lib. 2. c. 13. n. 56. & seq.* Notandum tamen, quòd in mandatis sine clausula decernendis contra dominos judex singulas factorum circumstantias diligenter examinare debeat, ne subditi adversus dominos & Magistratum armentur, ut rectè monet *Geil. d. obs. n. 6.*

XIV.

Denique inter Regalia numerantur extraordinaria collatio, *a)* potestas creandorū Magistratum, *b)* argentariæ, *c)* palatia, *d)* piscationum redditus, *e)* salinarū vectigal, *f)* bona committentium crimen læsæ Majestatis, *g)* & thesauri in loco Cæsaris vel religioso reperti portio. *b)*

a) Vocatur superindictum, id est, quod pro Imp. utilita-

te & necessitate indicitur supra ordinarias & statas indi-
 ctiones, census & tributa. De quibus agitur *tot. tit. ff. de cens.*
& t. t. C. de indict. t. t. C. de ann. & trib. l. un. C. de collat. donat. Vult.
de F. lib. 1. cap. 5. n. 7. Germ. dicuntur die Reichstewren zu einem
 Römerzug. Quòd autem superindictum sive extraordinaria
 collatio rectè connumeretur inter Regalia, ex eo evincitur,
 quòd non nisi ex iudicio & præcepto Imp. exigi potest, *l. un.*
C. de superind. Hodiè tamen superindictum sive extraordi-
 naria collatio non à solo Imp. sed ex consensu Statuum Im-
 perii indicitur, ut arguunt varii recessus Imperii, *veluti Recessus*
Imperii habitus Wormatiæ Anno 1495. & Augusta 1500. Colonia
1512. §. Und damit die messigung. & §. seq. Augusta 1518. Norimberga
1522. Spira 1526. §. Item als auff dem Reichstag. & §§. seqq.
Spira 1529. §. Zum andern. Augusta 1530. §. Und nach dem offen-
bar. & §§. seqq. Ratisbonæ 1532. Spira 1542. Augusta 1548. Et Eccle-
 siasticæ personæ huic appositæ sunt oneri, quando ad feli-
 cissimam expeditionem Cæsarei numinis ab omnibus col-
 latio extraordinaria exigitur, *l. neminem. ii. C. de SS. Eccles. l. un.*
C. ut nem. lic. in emt. spec. se excus. Sub extraordinaria verò col-
 latione non solùm pecunia sed etiam Fodrum continetur,
 de cuius vocabuli significatione vide *Hottom. in suo dictio-*
nar. feud. in ver. Fodrum. Quæri hîc potest, An Princeps, Co-
 mes vel Baro subditis suis etiam absque Imp. & Statuum
 consensu talleas vel collectas extraordinarias imponere
 possit? Negantium placet opinio, *d. l. un. C. de superind. l. 1. 2. &*
3. C. nov. vectig. instit. non poss. l. domini. 5. & l. cum satis. 23. §. 1. C. de
agric. & censit. l. non placet. 8. C. de excusat. mun. Br. ad l. 1. C. d. tit.
 Quia impositio tallearū est de Regalibus & ideò soli Prin-
 cipi competit, *c. 1. Quæ sint regal.* An etiam dominus ad filiam
 maritandam subditis talleam imponere possit, quæritur?
 Negat *Salic. in l. 3. n. 3. C. nova vectig. instit. non poss.* *Rebuff. in l. 1.*
C. de exact. trib. Clar. in §. feudum. q. 29. n. 2. Bl. in c. 1. §. similiter, de
capit. Corr. ubi dicit, quòd subditi non teneantur ad onus
maritagii filiorum domini. Deinde quia officium paternū
est dotare filiā, l. fin. C. de dot. promis. & l. qui liberos. ff. de rit. nupt.
 Si ergo est officiū paternū, certè vasallus seu subditus non
 debet ad hoc teneri. *b) Hoc jus lege Regiâ in Imp. transla-*
 tum

tum est, *l. un. ff. ad l. Iul. de ambit. ubi IC. Modestinus ait, Legem Juliam de ambitu hodiè cessare, quòd ad curà Principis creandorum Magistratum potestas pertineat, non ad populi favorem, ad quem alioquin olim spectabat. Adeò verò certum est, potestatem creandorum Magistratum Regale esse, ut eam inter Majora Regalia referant Interpp. in quorù classe sunt Zaf. in Epitom. F. p. 5. n. 14. Castald. in tract. de Imperat. q. 110. cas. 17. Ferr. Mont. de F. lib. 5. c. 7. ver. Regalia adhuc. Sonsbec. de F. p. 8. n. 19. & plures alii. c) Vulgò de argenti & aurifodinis, aut, ut pleniùs dicam, de metallifodinis hoc intelligunt, tot. t. C. de metallar. & metall. Wesenb. de F. c. 12. n. 5. Borch. c. 1. n. 87. quem intellectum esse communem attestatur Rosenth. c. 5. conclus. 85. d) *d. c. un. quæ sint regal. & ibid. communiter Dd. Peregrin. de jure fisci lib. 1. t. 1. n. 19. & 26. Chassan. de glor. mund. p. 12. cõsid. 67. Rosenth. d. c. 5. concl. 88. n. 1. Choppin. de doman. regn. Franc. lib. 3. t. 9. n. 6.* Referuntur etiam à quibusdam palatia inter Majora regalia, *Boc. c. 2. n. 162.* Sunt autè PALATIA ædes in usum Imp. comparatæ, & ab omni privatorum usu & communi habitatione exceptæ, *l. nulli judicum. 14. C. de offic. rect. prov. l. quicumq. 17. C. de oper. publ. & l. un. C. de palat. & dom. dominic.* habere tamen & inhabitare hujusmodi palatia possunt ii, quibus hoc Princeps peculiariter permisit, *d. l. quicumq.* Et hujusmodi domus etiam hodiè habètur in civitatibus quibusdam Imperialibus, pura, Goslariæ, Aquisgrani, Norimbergæ, in quibus locis Imp. sua habent palatia. e) Cujac. pro piscationum vocabulo putat reponendum picariarum, ut quæ sunt fodinæ picis. Verùm constans omnium librorù lectio habet piscationum non picariarum reditus, id est, pensitationes, quæ fisco pro concessione juris piscandi debentur, *vide Sixt. lib. 2. c. 18. n. 4. & seq.* f) quod fiscale esse testatur, *l. inter. 17. ff. de V. S. vide Rosenth. d. c. 5. concl. 86.* g) *d. c. un. Quæ sint Regal.* Licet autem Imp. Frid. antè de bonis proscriptorum & damnatorum mentionem fecerit: tamè cum crimen læsæ Majestatis quamplurima habeat singularia, existimavit Imp. se rectè facturum, si peculiariter & seorsim hujus criminis meminisset. Et censetur hoc crimen tam atrox & enorme, ut dicatur primum & maximum in *l. religio, C. Theod.**

de in-

de indulg. crim. & sceleratissimum, l. ult. C. ad l. Iul. Majest. & omnium pessimum, Nov. 22. de nupt. §. si igitur. nec abolitione omnium criminū impetratā, hujus abolitio censeatur concessa, Marsil. in l. un. n. 130. C. de rapt. virg. Decian. in tr. crim. lib. 7. c. 27. n. 28. An autem crimen læsæ Majestatis in Electores & Consiliarios Imp. committi possit, quæritur? Affirmantium mihi arridet opinio, *l. quisquis. 5. C. ad l. Iul. Maj. Iul. Clar. lib. 5. sent. §. læsæ Majestatis. n. 5. Damhaud. in prax. rer. crim. c. 62. n. 7. Tholos. in syntag. jur. univ. lib. 35. c. 3. n. 5. Aurea bull. tit. 24. §. quoties.* Et Imp. inter alia elogia Electores vocat PROPINQUIORA SVA MEMBRA, PARTEM CORPORIS SUI, COLUMNAS ET LATERA SOLIDASQ. BASES IMPERII, & addit, eos sacrum ædificium circumspectæ prudentiæ solerti pietate sustentare suo præsidio, dextram imperialis prudentiæ roborare, suâq; prudentiâ orbi fluctuanti subvenire, ut videre est in *Aurea bulla, c. 2. 3. 12. & ult.* Ad Majestatis crimen etiam referri possunt delicta immediatè in Deum altissimam Majestatem commissa, ut sunt blasphemix, &c. *vide Novell. 77. h)* non datâ operâ inventus: nam thesaurus datâ operâ, §. *thesauros. Inst. de rer. divis. l. 1. C. de thesaur. vel artibus magicis inventus, totus est Cæsaris, Dd. in d. §. thesauros. vide etiam Rosenth. d. c. 5. conclus. 89.*

X V.

Atque hæc sunt Regalia illa, quorum fit mentio in d. c. un. Quæ sint Regal. Reliqua fisci jura & privilegia ex jure Civili peti possunt.

tot. tit. de jur. fisc. & passim lib. 10. 11. & 12. Cod. Videatur & Peregr. de jur. & privil. fisci. De hypotheca autem fisci, de qua majores sunt controversiæ, primò quæritur, An fiscus in pœnis habeat tacitam hypothecam sicut habet in contractibus? Ante sent. latam fiscus in pœnis nullum jus habet hypothecæ, *l. 1. C. pœn. fiscal. Credit. pref.* Quia si tale jus haberet ante sententiam, posset per hypothecariam à quocunq; possessore

fore

fore alienatum revocare, quod est falsum, vide *Br. in d. l. 1. & in l. aufertur. 46. ff. de jur. fisc. & Cyn. in l. si posthac. C. de bon. damnat.* Secundo quaeritur, Utrum in dubio prioritatis fiscus praefertur, an vero privatus? Utrumque pro rata debiti admit- tendum cum *Niell. disp. feud. 11. th. 7. lit. 3. existimo, arg. l. 7. §. 1. ff. Qui pot. in pign. hab.* Quidam privatum praeferunt, *arg. l. un. §. antepen. C. de cad. toll. l. non puto. 10. & l. in summa. 17. ff. de jur. fisc.* Quidam fiscum, *arg. l. est & decretum. 25. ff. de jur. fisc.* quorum sententia vulgo recepta est, si fiscus de damno vitando cer- ter: lucrum captantem postponunt, *Neguzant. de pign. part. 2. memb. 4. n. 117. & seq.*

XVI.

Sed ne manca & imperfecta haec mea de Regalibus sit disputatio, non nihil etiam de eorum acquisitione & amissione mihi at- tingendum puto.

Licet Regalia Imp. Rom. sint propria, id est, suo proprio jure vindicet sibi Imp. Regalia, vide *Reichs abschied de Anno 1530. in fin. pag. 235. ibi: So Regalien von uns oder dem heiligen Römischen Reich hat: transire tamen ad Principes inferiores aliosque legitimis quibusdam modis possunt. Sic quidam jurisdictionem habent suo proprio jure, quidam vero alie- no beneficio, l. more. 5. ff. de jurisdic. l. 1. ff. de offic. eius cui mand. est jurisdic. tione.*

XVII.

Sunt autem modi duo, quibus aliorum etiam Regalia fiunt: Concessio Imperato- ris, a) & Praescriptio. b)

a) *c. super quibusdam. §. praeterea. de V. S. eoq; facit etiam l. non soleat. 3. C. nov. vectig. instit. non poss. & c. quod translationem. de of- fic. leg. estque communissima Dd. sent. & ipso usu etiam re- cepta, adeoq; vera, ut Ripa respons. 80. n. 1. dicat, eum, qui ne- gaverit Principem Regalia posse concedere, incidere in cri-*

D

men læsæ Majestatis, per l. 2. C. de crim. sacril. c. si quis suadente. §. committuntur. 17. q. 4. Sixtin. lib. 1. c. 5. n. 2. Fit autem Regalium concessio vel per privilegium, vel per investituram sive infeudationem. Privilegium rursus duplicis generis est, nimirum lege ipsâ, puta, Aureâ bullâ Caroli IV. aliisq; Constitutionibus vel sine lege cōcessum, Sixtin. d. loc. n. 6. & seqq.

- ☞ Quæritur hîc, An Imp. etiam Regalia Majestatis seu majora Regalia cæteris Principibus concedere possit, nec ne? Dd. id generaliter adfirmant, Borch. in explic. c. un. quæ sint reg. n. 7. & 8. Rosenth. in synopsis. jur. feud. c. 5. concl. 9. Ioh. Schon. lib. 1. disp. F. disp. 4. th. 9. Vocatur & illud in quæstionem, An Imp. quando Regem creat, tacitè intelligatur novo illi Regi in ejus regno Regalia concedere, eaq; Rex ille exercere possit, ac si specialiter isthæc tributa essent? Negantium placet opinio: quia auri, argenti aliusq; metalli fodinarum Regalia, ut Principibus Electoribus in provinciis suis, sic & Regibus Bohemiæ in regno Bohemiæ in speciale privilegium tribuuntur in Aurea bulla Caroli IV. tit. Von Geld / Silber vnd ander Erzh wegen / vide Boc. c. 4. n. 11. b) tex. express. in c. super quibusdam. §. præterea. ext. de V. S. Reichs Abscheid zu Augspurg / de Anno 1548. Hæc autem præscriptio debet constare tempore immemoriali. nam de eo tempore expediti juris est, quòd obtineat vim privilegii ac specialis concessionis imperatoris, Afflict. in c. 1. §. si quis per triginta. n. 10. Si de feud. def. cont. int. dom. & agn. Gabriel. commun. concl. lib. 5. tit. de præscript. Myns. cent. 1. obs. 30. Quòd si tamen Regalia & summo Principi reservata privato alicui homini competant, præscriptionem triginta vel 40. annorum contra eum sufficere docet Br. in l. si publicanus. §. fin. ff. de public. & vectig. & ex Canonistis Felin. in c. cum nobis. de præscript. Verùm cum Regalium plures sint species, non est putandum, unâ specie præscriptâ, cæteras etiam species præscriptas intelligi. Unde est vulgatum illud Dd. quo dicunt, præscriptionem Regalium strictè esse accipiendam, nec de una specie ad aliam extendendâ. Et quantum possessum, tantum & non plus dicitur esse præscriptum, l. 1. §. si quis hoc interdicto 4. ff. de itin. act. priv. l. deniq; 19. cum l. seq. ff. Ex quib. causis major. vide Rosenth. c. 5. concl. 17. Vult. lib. 1. F. c. 9. n. 21.

XIIX. Bre-

Breviter modi amittendi Regalia sunt ferè octo: 1. Revocatio, facta ab eo, qui ex mera gratia concessit. *a)* 2. Præscriptio ab alio completa aduersus eum, qui priùs Regalia habebat. *b)* 3. Felonia. *c)* 4. Delictum & sævitia nimia in subditos. *d)* 5. Venditio vel alienatio in alios facta sine cōsensu ejus, à quo Regalia obtinet. *e)* 6. Ignavia seu torpor Regis vel Principis. *f)* 7. Proscriptio. *g)* 8. Civitas propter crimen aliquod solo æquata & aratrū passa privatur Regalibus. *h)*

a) *c. 1. §. 1. ver. aperte. de concess. præb. in 6. c. clericis. De immun. Eccl. in 6. c. alma mater. De sentent. excommun. in 6. Bl. in l. qui se patris. num. 33. C. unde lib. Peregrin. de jur. fisc. lib. 1. t. 3. num. 19. Dixi EX MERA GRATIA, nam si vel ob benemerita vel per contractum & pactiones concessa vel præscriptione acquisita fuerint, tunc irrevocabilia sunt. *b)* *c. super quibusdam. §. præterea. de V. S. l. 3. §. ductus aquæ. ff. de aqu. quot. & æstiv. c)* Si in feudum data vel cum feudo concessa sint regalia. *d)* vide quæ dixi in thesi 13. prope finem. *e)* ut enim in alienatione feudi requiratur Domini consensus, sic quoque in Regalium alienatione. *f)* *Castr. in repet. l. ex hoc jure. n. 18. ff. de justit. & jur. Vasqu. illustr. controvers. c. 1. n. 8. & c. 5. n. 10. Talem enim regno, consequenterque Regalibus jure carere, ejusque imperium alii magis ad idoneo concedi posse Dd. communiter concludunt. Quod tamen hanc notabilem recipit limitationem, dummodò legitime imperio exutus fuerit ac depositus per Electores. Exemplo esse possunt Wenceslaus & Henricus IV. Impp. (quamvis huic nescio quo jure accidit) qui ab Imperii Septemviris Rom. imperio de-**

turbati, vide Munst. in sua Cosmograph. libr. 3. in Catalog. Germ. Imperatorum. & ex nostratibus Mynsing. cons. 19. n. 6. g) vide Geil. lib. 2. c. 1. n. 23. & c. 9. n. 10. de pac. publ. idque adeo verum est, ut procedat etiam quando ob solam contumaciam quis in bannum est condemnatus, Geil. d. lib. 2. c. 5. n. 12. Et hæc conclusio non tantum procedit in Principibus Statibusq; Imperii secularibus, verumetiam quò ad Principes Imperiiq; Status Ecclesiasticos, imperio immediatè subjectos. Namque & hi omnes banni sententiâ Regalibus, quæ ab Imperio tenent, destituuntur, privantur & spoliantur, Geil. lib. 1. c. 1. n. 13. & d. lib. 2. c. 4. n. 21. de pac. publ. h) arg. l. si ususfructus civitati. 21. ff. Quibus mod. ususfr. amitt. l. cognitionum. 5. §. fin. ff. de extraord. cognit. Afflict. in c. 1. §. fin. n. 12. & seqq. De cap. Corr. Geil. lib. 2. obs. 61. n. 1. & lib. 2. de pac. publ. c. 9. n. 30. Ratio est, quòd huiusmodi civitas pro omninò mortua, & quæ in rerum natura non sit, habeatur, d. l. si ususfructus civitati. & sublato principali, ipsum etiam accessorium, cuiusmodi sunt regalia & alia jura, sublatum & extinctum esse censeatur, l. cum principali. ff. de R. I. c. accessorium. eod. in 6. Limitatur verò hoc jus, ut non procedat, si qua urbs, aratrum vi hostium passa sit, tunc enim ei Regalia facta tecta remanent, Geil. d. obs. 61. n. 5. 6. & 7. Rosentb. de F. c. 10. conclus. 4. n. 14. Similiter cum variis & aliis modis res interire possit, puta, chasmate, incendio, terræmotu, §. fin. Instit. de V. usufr. l. ex conducto. 15. ff. loc.

& inundatione, l. qui universas. 30. §. item quod mari. 3. ff. de adquir. possess.



CO-

REPERITUR IN LIBRO
COROLLARIA JURIS
POLITICA

COROLLARIA JURIS POLITICA.

I.

AN privignus novercam sine veniæ im-
petratione in jus vocare possit? Affir-
mantibus patrociniū polliceor.

*l. 4. §. 1. cum ll. seqq. ff. de in jus vocand. Alciat. in l. 1. n. 11. ff. d. tit. Soarez. in thesaur. recept. sent. lit. n. n. 65. Alex. post Fulgos. in l. gene-
raliter. 13. n. 8. ff. d. tit. Quia famosa actio contra eam intentari
potest, l. si nondum. 3. & l. de his. 11. C. de furt.*

II.

An licitum Christianis Principibus ini-
re pacem seu inducias & treugas cum infi-
delibus inconsulto Pontifice? Aff.

Quia ille potest facere pacem, qui potest indicere bellum,
ut not. per Dd. in c. 1. extr. de treug. & pac. Sed quilibet Princeps
non recognoscens superiorem potest indicere bellum. Idem
ergo videtur dicendum circa pacis & fœderis composi-
tionem. Et pro eadem opinione facit etiam, quod habetur de
Abrahâ, qui fœdus inivit cū Abimelech alienigena, *Gen. 21.*
imò ipsimet Pontifices pepigerunt fœdera cum infidelibus,
ut Gregorius cum Longobardis, *c. si in morte. 23. q. 8.* & Leo I.
cum Attila Hunnorum Rege, *Paul. Diacon. in Martiano lib. 15.*

III.

Vtrum bella per Hispanos mota contra
Barbaros, quos Indos vocamus, fuerint li-
cita? Negantium sententiæ subscribo.

arg. l. Christianis. 6. C. de pagan. & sacrific. c. dispar. 23. q. 8. Quia

non potest contra infideles bellum indici ex eo simpliciter, quia sint infideles: nec reperitur in lege veteri eo tantum respectu bella per populum Israël mota contra alienigenas, sed ex aliis rationabilibus causis. Deinde Christus & ejus Apostoli non per armorum potentiam, sed piis suasionibus & Evangelicis prædicationibus militabāt, quorum exemplum & Hispani sequi debuissent, mittendo prius ad eos prædicatores Evangelii, ut factum in primitiva Ecclesia. Nam & ad fidem nemo cōpellendus per vim, quia voluntarius tantum admittitur, 45. *distinct. de iuda. 23. q. 5. ad fidem, c. maiores. §. item quaritur. ext. de baptism. c. sicut, ubi per omnes. ext. de iuda.*

IV.

An major viginti quinque annis & studiorum causā absens in integrum restitui possit? Ad firmantium vota, juri & æquitati congrua esse opinamur.

101. tit. ff. Ex quib. caus. maior. 25. ann. in integr. restit. Br. in l. 1. §. si quis autem. ff. de itin. act. priv. Abb. & Felin. in c. vigilant. de præscript. las. in §. rursus enim. 59. Instit. de act. quorum opinio communis est secund. las. in l. 2. n. 185. C. de jur. Emphyt. Dec. cons. 29. & Socin. jun. cons. 70. Quid enim æquius, quam absentiam cujusquam, quæ vel negotiis Reip. datur, vel quam expressit necessitas, aut vis major, nullius in fraudem redundare: sed ita quod eâ re evenit restitui, ut nec obsit cuiquam neque profit, l. ergo. 22. & l. videlicet. 29. ff. h. t.

V.

An Christiani implorare auxilium ab infidelibus ad sui defensionem contra alios Christianos possint? Aff.

Iob. Andr. in addit. ad Spec. super Rubr. Iudais. vers. convertendo hunc casum. Oldrad. cons. 71. incip. Nunquid Christianus, ubi dicit, quod quando bellum est justum, ut quando fit pro sui defen-

fen-

ensione, non solum cum infidelibus & dolosis possimus inimicos impugnare, sed & per dolum. Malitiis enim est obviandum, *l. in fundo. 38. ff. de rei vind.* ideò adversus malitiam quis cum malitiis resistere potest, *l. cum pater. 77. §. Titio. 31. ff. de leg. 2.* Exemplo sunt Maccabæi, qui fuerunt viri sancti & pugiles fidei, qui inierunt pactum cum Romanis, ut mutuò se juvarent, *1. Maccab. 8. & 12.* Et tamè Romani erant pagani. Quibus addi potest, quod legitur *4. Reg. 16.* ubi Achaz Rex Hierusalem imploravit auxilium Regis Assyriorum contra alias tribus; & David etiam petit auxilium ab Achis Philistæo, *1. Reg. 27.* & cum exercitu Philistinorum venit ad bellum contra Israël, *1. Reg. 29.* Et Paulus ad sui defensionem vocavit Phariseos, & Romanum Præsidem, dicens se Phariseum, & quoq; civem Romanum esse, & petiit à Præside milites, quorum auxilio servaretur, *Actor.*

22. & 23.

F I N I S.



Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Compendium der Theologie I. 2.



Coll. diss. A. 234, misc. 6.